

## LA REBOTIGA

## Històries imaginades en les nits d'insomni

Els nombrosos seguidors de l'escriptor nord-americà Paul Auster tenen des del passat dimarts a les llibreries la versió catalana (Edicions 62) i castellana (Anagrama) de la seva nova novel·la, *Un home a les fosques*. El llibre, que va aparèixer en primícia en neerlandès i danès, és protagonitzat per un home, August Brill, que s'explica històries en les seves nits d'insomni. En una d'elles imagina una crua guerra Civil als Estats Units. Com en moltes de les seves obres, Auster torna a barrejar aquí realitat i ficció.

*Un home a les fosques*. Paul Auster. Traducció d'Albert Nolla. Edicions 62. 176 pàgines. 17 euros



## Lletres



Francesc Pujols (segon per la dreta), amb Antoni López Llausas, Josep M. de Sagarra i Josep Pla (d'esquerra a dreta).

## La violoncel·lista que planta cara a la mort

La mort és l'eix vertebrador d'aquesta esfereïdora novel·la d'Anna Tortajada. La protagonista és una violoncel·lista, Amàlia, amb una vida aparentment ordenada i feliç fins que la seva filla mor de

manera sobtada. La vida de la dona es desmunta com un castell de cartes, vol treure's la vida però no n'és capaç. A poc a poc anirà reconstruint la seva vida, el que permetrà al lector descobrir secrets que amaguen els familiars d'Amàlia.

*Les habitacions tancades*. Anna Tortajada. Amsterdam. 164 pàgines. 16 euros

## Tambors de guerra a Bagdad

A Bagdad, en la primavera del 2003, els tambors de guerra amenacen la ciutat. Una guerra que canviarà la vida de l'Erfan, una nena de tretze anys que haurà d'aprendre a subsistir en la penúria mentre descobreix l'amor. Amb aquesta narració, un al·legat contra la guerra, l'escriptora Gemma Pasqual va guanyar el premi Barcanova de literatura infantil i juvenil 2007.

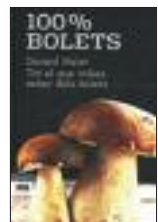
*Llàgrimes sobre Bagdad*. Gemma Pasqual. Barcanova. 192 pàgines. 7,95 euros



## Títols per iniciar la temporada de bolets

Mentre els caçadors de bolets, professionals o aficionats, esperen l'inici de la temporada per omplir el cistell, a les llibreries ja es poden abastir de diversos títols sobre el món boletaire. Gerard Malet, a *100% bolets*, escriu sobre fires boletaires, mites populars, restaurants especialitzats, consells... I Marc Estévez ha tret el segon volum d'*El secret més ben guardat*, amb vint nous itineraris per assegurar una bona collita.

*100% bolets*. Gerard Malet. Ara Llibres. 319 pàgines. 15 euros. *El secret més ben guardat (2n volum)*. Marc Estévez. Ara Llibres. 159 pàg. 18 euros



## COLLS I PUNYS

## L'agost

NARCÍS COMADIRA

S'ha acabat l'agost. El temps ha estat estrany. La calor no ha estabornit massa el personal i, a la costa —escric des de Sant Feliu de Guixols—, hem tingut nits frescotes, algunes fins i tot de vanoveta prima. Però entre front i front tempestuós, entre núvols baixos i calitges matutines, el sol ha lluitat prou esplendorós sobre les platges plenes a vessar de cossos mig conills d'adults, en general abonyegats, i de criatures, obesos o nyicris, mal educades i xiscladores. De tota manera també algun cos jove s'ha deixat veure, admirable. Nois atlètics i ben peixats, de pell colrada i flexible, de ventre pla, pectorals treballats i natges compactes, turgents sota les bermudes molles i arrapades. O noies també atlètiques —a vegades un pèl massa— amb pits perfectes a l'aire, cuixes llargues i sedoses i mitges natges vistents, emergint sense vergonya a cada banda del triangle mínim de la calceta. Aquests cossos admirables, però, són més aviat escas-



sos i cada vegada més iguals. Suposo que la moda influeix en les formes del cos i tots els animals de gimnàs treballen els seus músculs per igual i amb iguals resultats, o bé, com lleigeixo en un diari, sota les pells untades i morenes, hi ha els mateixos farcits de silicona estratègicament col·locats pels dissenyadors de cossos en què s'han convertit alguns cirurgians plàstics. He de confessar que ara, quan veig un cos admirable, en comptes d'abandonar-me a la contemplació incondicional —i una mica envejosa i libidinosa, tot s'ha de dir—, començo a imaginar què deu tenir

## Un vertader clàssic

PERE SABORIT

## Francesc Pujols i Morgades, el filòsof heterodox

Joan Cuscó i Clarasó  
Publicacions de l'Abadia de Montserrat  
238 pàgines. 16 euros

Fins i tot els defensors més aferrissats de l'ordre arrufarien el nas si es pretenguessin fonamentar el valor de quelcom o d'algú en el fet de ser "de bon definir" o "fàcil de classificar". En el cas del filòsof i poeta Francesc Pujols (Barcelona, 1882-Martorell, 1962) és del tot impensable voler donar compte de la riquesa de la seva obra a partir d'uns motlles previs, si no és a costa, no ja d'empobrir-la, sinó de trair-la. Malgrat tot, aquest llibre de Joan Cuscó té la virtut d'oferir una imatge de conjunt de qui Josep Pla tenia per "un home únic, excepcional, fabulós". El que d'entrada ja sol cridar l'atenció de Pujols és el seu peculiar estil, del qual Cuscó en destaca un parell de trets. D'una banda, el seu caràcter "orgànic", com si la seva escriptura fos "un tot que flueix i crea mentre camina", i que el va portar a emprar moltes comes i pocs punts. I d'altra banda, el seu sentit de l'humor, que sovint deriva

en sarcasme, i en què hi té un paper decisiu el recurs a la paradoxa, com quan va escriure que fer la primera comunió el va ajudar a perdre la fe (el que recorda a Luis Buñuel quan deia que era ateu gràcies a Déu).

Pel que fa a l'ideari polític, Cuscó posa èmfasi en el catalanisme "obert i fort" que defensava Pujols. Es tractaria de treballar pel país, però a diferència del nacionalisme conservador, de lluitar també per convertir Espanya en un Estat modern i federal. I això com una manifestació més d'una clara vocació cosmopolita. Un internacionalisme, però, que no hauria de ser buit o abstracte segons Pujols, sinó que s'hauria de nodrir amb el vigor de les aportacions particulars dels diferents pobles o cultures. Una consideració que té plena vigència avui dia, en què, per exemple, Pascal Bruckner ha fet notar que en els bitllets europeus hi dominen les imatges de ponts o portes, com si Europa fos només un lloc (simbòlic) de tolerància i obertura als altres, però sense uns valors propis pels quals lluitar. També hi ha el Pujols poeta, crític d'art o periodista, però és sobretot el vessant de Pujols com a filòsof el que es destaca en aquest

llibre, tal com ja suggereix el títol. En el seu text cabdal, *Concepte General de la Ciència Catalana*, de 1918, Pujols manifesta sentir-se continuador d'una filosofia catalana nascuda amb Ramon Llull, i que tindria com un dels seus darrers grans representants a Pompeu Gener, amb el fil conductor de la confiança en la ciència com a perfeccionadora de l'ésser humà, l'aspiració última del qual seria assolir la "forma angèlica". Però a diferència de l'*Àngel* de què parlava Eugeni d'Ors, es tractaria de sublimar la naturalesa en comptes de reprimir-la. D'altra banda, la influència d'autors com Nietzsche o Guyau es palesaria en la idea pujolsiana de separar la moral de la religió.

En definitiva, aquest llibre de Cuscó, com també el valuós text *Francesc Pujols per ell mateix*, d'Artur Bladé (Edicions Brau, 2006), o el conjunt de la tasca de l'Associació Francesc Pujols, ens ajuda a mantenir viva la memòria de qui mereix constar en qualsevol cànon de la cultura catalana —fins al punt que podríem dir que la presència del nom de Pujols és el criteri per saber si una proposta de llista dels autors catalans més destacats és de fiar.

de natural, què d'afegit o què li han podat. I miro de reconstruir mentalment el cos previ al que es mostra satisfet sobre la platja.

El mar, incansable, cada vegada més brut, ha anat i vingut sobre la sorra, cada vegada més bruta i cada any més polsosa i més sospitosament fluvial i transportada. Les gavines i els gavians, cada vegada en més quantitat —gairebé una plaga— no han parat de xisclar i de defecar sobre terrats i patis, carrers i voreres. La gavina que, abans, era un senyal marí plàcid i bondadós, aquella gavina, que encara és símbol de l'hotel més luxós de la Costa Brava i del partit polític més conservador de les Espanyes, és ara una rata voladora, sòrdida i molesta.

Però, malgrat tot, l'agost conserva la seva idiosincràsia, el seu pes de deixadesa i de desordre, la seva solemnitat augusta de xindries sucoses i melons perfumats, de tomates de la pera —aquest any poc gustoses per l'excés de pluja—, de mongetes tendres, fines com cabells d'àngel, de fesolets d'esclovel·lar, de pebrots molsuts i albergínies llargues i morades i bitxos de verd claríssim i lletós, gustosos i cruixents. La solemnitat augusta d'una xamfaina ben feta.

Però, ai!, l'agost s'ha acabat i el setembre ja és aquí. Potser, d'entrada, passa una mica desapercebut, però un biaix de la llum el revela. Una petita nota de dubte en la temperatura, una mínima esgarripança de nostàlgia. *Adieu, vive clarté de nos etés trop courts!* Doncs això.